

Úvodník

Milé čtenářky, milí čtenáři e-Věstníku,

letí k Vám letošní páté číslo. V podstatě se uzavírá přednášková a seminářová sezona, včelky už lítají a je třeba být u nich. Na to jsme se celou zimu přece tak těšili! Takže v tomto čísle tak trochu uzavřeme vzdělávací sezonu (nikoli tu setkávací, ta se naopak spíš nyní rozjede, ale více asi u včelek...).

Především Vám nabízíme letošní běh monitoringu zimních úhynů v rámci studie Coloss. Na tahle tázání a zkoumání odpovídáme rádi, protože víme, že nakonec z toho budeme mít prospěch i my sami.

Přinášíme také pár reportáží z nedávných akcí. Jedna z nich popisuje novinku v nabídce kursů PSNV, totiž přípravku pro ty, kteří chtějí začít včelařit, ale ještě nemají včely. Ten nápad vznikl před více než rokem, vloni se něco vyzkoušelo a bylo vidět, že je to nápad, jenž by měl dostat šanci. Proto se letos uskutečnily již tři přípravy, všechny byly obsazeny a ohlas účastníků byl velmi kladný.

Nabídneme rovněž možnosti, kam vyrazit, pokud byste chtěli nějak pomoci ku společnému dílu.

Stranou nezůstane ani moc zajímavý zájezd do Itálie, který uspořádali moravští kolegové (MVŠ). A v té souvislosti pozveme také na hodně zajímavou návštěvu včelnic a provozů v Polsku.

Na interním fóru PSNV se rozbíhají zajímavé diskuse o sněmu a místu jeho konání, o principech komunikace uvnitř PSNV a o řadě dalších témat. Trochu se k tomu níže také vrátíme.

Nabídneme Vám také novou rubriku, v níž bychom chtěli najít formu, jak představit nové členy PSNV. Panuje přesvědčení, že jsme jedna komunita stížená velmi kompatibilní diagnózou. Je tomu skutečně tak? Ptáme se tedy a budeme rádi, když se i Vy, již nikoli nováčci, přidáte k debatě o tom, jak vnímáte členství v PSNV a jeho smysl. Nemusí to být zrovna tu, na stránkách Věstníku. Máme přece interní fórum...

redakce

Ze Společnosti

Interní forum

Interní debata o řadě témat, které zajímají členy našeho sdružení, se pomalu rozbíhá na interním fóru PSNV. Najdete v něm vlákna týkající se činnosti sdružení, informace vedení PSNV, zápisy z jednání, k nimž můžete vést další debatu, rádi bychom také oživilí debatu o smyslu členství v PSNV, jak již naznačeno výše.

V současné době běží také debata o návrhu *Vyhlášky o veterinárních požadavcích na chov včel a včelstev a o opatřeních pro předcházení a zdolávání některých nákaz včelstev*, již zpracovává SVS. PSNV byla přizvána na další kolo jednání různých subjektů (jak včelařských sdružení, tak odborných i státních institucí), a to na 5. 4. Je to datum zvláštní, protože v té době právě probíhá v Brně veletrh Techagro, jehož součástí je i veterinární veletrh [ANIMAL VETEX](#), takže jeden by čekal, že jak úředníci MZe, tak SVS budou právě tam... A na veletrhu bude mít expozici také PSNV. A na ní budou pracovat prakticky všichni členové vedení... Na IF naleznete odkazy, jak se celé jednání již téměř dva roky vyvíjí.

PSNV rozhodně zformuluje své stanovisko. A bude to stanovisko kritické, protože návrh vyhlášky (asertivně řečeno) není kompatibilní s tím, co PSNV konsistentně zastává. V současnosti se také řeší otázka, zda se vůbec takových jednání zúčastnit a být pak spojováni s výsledkem, v němž se naše stanoviska z velké většiny neodrážejí. I o tom všem si můžete přečíst na IF a navíc k tomu můžete přidat svůj názor.

Je potěšitelné, že debata se pomalu začíná rozbíhat a není daleko doba, kdy na IF bude přihlášena polovina členů PSNV. Možná si řeknete, že polovina není žádný důvod k oslavě. Ano, i to je případný názor. Ale vzhledem k tomu, jak to vypadalo na počátku...

redakce

Hlasování o místě konání sněmu

Protože na jednání minulého sněmu došlo k dohodě o změně periodicity konání sněmů, je třeba další sněm uskutečnit buď již letos na konci roku, nebo v předjaří r. 2017. Bude to sněm volební, protože se zároveň bude volit část rady (o tom více v [Usnesení ze IV. sněmu](#) a v [zápisu](#) z něho).

Proto byla nedávno na IF iniciována z podnětu rady debata o různých tématech týkajících se sněmu.

V rámci ní bylo v pátek 25. 3. spuštěno hlasování o krajích, které by členové PSNV preferovali pro konání sněmu (podle stanov místo konání sněmu a jeho program určuje rada, ta ale chtěla znát názor členů). Hlasování potrvá do 1. 4. Poté bude vyhodnoceno. Bude-li platné, jeho výsledek zavazuje radu k dalším krokům. Prosíme proto, věnujte hlasování svoji pozornost.

redakce

Představujeme nové členy

Již v editorialech jsme se zmínili o této nové rubrice. Plánujeme ji už delší dobu. Zajímá nás totiž jednak, co pro každého z nás, ale zejména pro nově do našeho „klubu“ přichází, znamená členství v PSNV.

Ten nápad začal vznikat někdy po Novém roce v souvislosti s tím, jak začal růst počet uchazečů o členství v PSNV. Říkali jsme si: proč? A proč zrovna k nám, do PSNV? A moc by nás to zajímalo...

A k tomu ještě konsekventně pár dalších věcí, třeba to, co noví členové od PSNV očekávají, ale také čím mohou PSNV přispět.

Proto jsme si dovolili s těmito třemi tématy oslovit nové členy a nabídnout jim také možnost představit se při této příležitosti ostatním kolegyním a kolegům. Je to logické, jsme přece Společnost... Ale poněkud rozptýlená a „rozostřená“, jak by to asi charakterizoval [Woody Allen](#).

Tak zkusme hledat cesty, jak se víc poznat, jak se o sobě dozvědět. Něco už funguje v rámci oblastních skupin a vyvíjí se to hodně zajímavě. Tohle je zase z jiného soudku.

Koordinace tohoto dotazování se ujal náš nový redakční spolupracovník, kolega Václav Turek, jehož spontánní nabídku spolupráce jsme velice rádi přijali. Václav nové členy oslovil a položil jim tyto tři otázky:

1. Proč jste se rozhodl/la vstoupit právě do PSNV?

2. Co od PSNV očekáváte?

3. Protože PSNV je pracovní společnost: – co byste mohl/mohla nabídnout jako pomoc svému novému sdružení?

Pokud to dotázaným novicům nebude proti srsti, budeme v této rubrice pravidelně přinášet jejich malé portréty.

redakce

P. S.: pokud i někdo z Vás, kteří jste už v PSNV jaksi „etablovaní“ bude mít chuť k tématu cokoli dodat, bude vítán!

Jiří Bajer

Jako první se ozval kolega Jiří Bajer, jemuž tedy patří kromě poděkování i vavřín průkopníka:

Zdravím z M. Beranova a reaguji na uvedené dotazy. I když jsem je snad docela popsal v přihlášce, mohu i nyní pokračovat:

1. S PSNV spolupracuji již delší dobu, např. Varroamonitoring, letní škola ve Lhotce, návštěvy přátel na výstavách doma i v zahraničí, např. s Ing. Petrem Texlem se známe již dlouho z SKV i seminářů v Nasavrkách.

2. Pokračování ve vydávání učebnic a pomůcek včelařství.

3. Pokračování ve výše uvedené spolupráci.

Včelařím od roku 1991 v nadmořské výšce necelých 500 m, používám zatím kombinaci středních a nízkých nástavků Langstrota i Adamcova typu. Chovám kolem 40 včelstev. Jsem zapojen i v Colossu.

Jirka Bajer

Tomáš Krejčí

S uzávěrkou již téměř za zády, došly další ohlasy na anketu, takže s díky vmezeřujeme též. Po uzávěrci dorazilo ještě několik dalších, ty uveřejníme v dalším vydání Věstníku.

Dalším naším novým členem, jenž promptně reagoval, je kolega Tomáš Krejčí. V odpovědi odkázal na svoji nedávnou „přijímací“ korespondenci s jednatelem PSNV Michalem Kabátem:

Dobrý den, pane Kabáte,

včelařím od 6/2015, mám dvě včelstva v L2/3, od začátku jsem byl členem ČSV, koncem listopadu jsem z ČSV rychle odešel s tím, že budu raději včelařit samostatně. Vcelku mi to vyhovuje, ale na druhou stranu bych rád podpořil PSNV, která mě svými akcemi přesvědčila, že to se změnami v rybníku českého včelaření (VUVč+ČSV+Mze+SVS) myslí vážně.

Než vyplním registrační formulář, chtěl jsem se Vás zeptat, jestli PSNV stojí i o členy – sympatizanty, kteří toho zatím ve včelařině příliš nedokázali a kteří by PSNV prospěli pouze tím, že by jednak platili členské příspěvky a kromě toho svým členstvím po malých krůčcích zvyšovali vyjednávací sílu PSNV vzhledem k institucím působícím ve včelaření.

Tomáš Krejčí

Jiří Šika

Dalším, kdo byl ochoten podělit se o své názory, je kolega Jiří Šika:

1. Do PSNV jsem se rozhodl vstoupit na základě mých sympatií, které vznikly po přečtení prvního čísla Moderního včelaře a zkušeností z kursu „Včelař – Farmář“, který aktuálně navštěvuji. Na PSNV se mi líbí, že sdružuje inteligentní včelaře, kteří používají „selský rozum“ a nebrání se jít proti proudu.

2. Očekávám, že PSNV bude pokračovat ve svém stávajícím směřování, bude propagátorem včelařských inovací, alternativního přístupu a samozřejmě hájit zájmy svých členů.

3. Jelikož jsem včelař začátečník, spíše než své odborné zkušenosti dovedu nabídnout pracovní zkušenosti, které jsem nasbíral v oblasti IT (projektové řízení, management vývoje a správy informačních systémů, mobilních aplikací atd.).

Jiří Šika

Pavel Štásta

1. S PSNV jsem se „seznámil“ tím, že znám jednoho ze zakládajících členů a velice si ho vážím jako člověka i včelaře odborníka. PSNV tedy jako včelařský spolek patřil mezi přední „adepty“ a po setkání s místním zástupcem ČSV jsem se rozhodl vstoupit, zejména také proto, aby byl v naší zemi posílen svobodnější, „neotrokářsky“ vedený, jednoduchý způsob včelaření založený na svobodném a zodpovědném včelaření jednotlivých včelařů.

2. Na základě vědeckých důkazů a zkušeností z okolních států očekávám prosazování výše uvedeného, zejména tedy zrušení nesmyslného nařizovaného léčení, a to jak na „státní úrovni“, tak mezi včelařskou společností a širokou veřejností. Dále pak přinášení nových poznatků a rozšiřování současného stavu poznání o včelách a včelaření formou kursů, přednášek, v časopise Moderní včelař či v jiné literatuře (jako v současnosti nově vydávaná „skripta“).

3. Počítám se spíše za „neaktivního“ podporovatele a mohu tedy zatím asi nabídnout pouze účast v diskusi na fórech, případně na sněmu.

Začal jsem „včelařit“ v podletí minulého roku přivezením jednoho oddělků, včelařím v nadmořské výšce cca 225 m a pokouším se o včelaření bez mezistěn, pouze s horní loučkou v jednoprostorovém úlu, tzv. dřevěné košnici.

Petr Jurečka

1. Do PSNV jsem se rozhodl vstoupit z několika důvodů: od přítele – včelaře – jsem se dozvěděl o existenci a po přečtení webových stránek jsem se rozhodl přihlásit se. Včelařím teprve 3. rokem všechny rady a zkušenosti chci vstřebávat.
2. Očekávám rady jak léčit varroózu jinak než tvrdou chemii. Jak nejlépe hospodařit v nástavkových úlech 39/24.
3. Nevím.

Moderní včelař na stáncích

První letošní číslo časopisu Moderní včelař se opět objevilo na zhruba tisícovce stánků (jejich seznam naleznete na [webu časopisu](#)).

Jde o třetí a poslední kolo experimentu, jenž započal v závěru loňského roku. Následovat bude vyhodnocení tohoto pokusu a rozhodne se o další strategii.

redakce

Včelařská zkoumání**Monitoring úspěšnosti zimování včelstev 2015/16**

Dne 22. března byl zahájen v pořadí již třetí ročník Monitoringu úspěšnosti zimování včelstev 2015/16, dotazník bude přístupný do 31. května 2016. V loňském roce jsme mohli pozorovat vliv letního ošetření včelstev proti varroóze. V letošním roce se opět zaměříme na sledování ošetření proti varroóze, monitorujeme také výskyt pokálených včelstev, tedy potenciální výskyt nosematózy. Na základě připomínek respondentů jsme zpřesnili metody monitoringu varroózy během roku a přidali další biotechnologické metody. Česká verze dotazníku samozřejmě opět vychází z jednotného mezinárodního dotazníku, na konci tuzemské verze jsme ale zařadili otázky určené jen pro české včelaře k otestování hypotéz a sledování jiných vlivů, které mohou být inspirací pro mezinárodní tým koordinátorů.

Novinkou letošního roku je spolupráce se Státní veterinární správou, která o výsledky projeví zájem. Není třeba se však obávat sankcí ze strany státního dozorového orgánu. SVS dostane pouze anonymní výsledky studie, stejně jako všichni ostatní včelaři, protože je opět budeme publikovat ve včelařském tisku na konci roku 2016. Důležité ale je, že SVS má o výsledky zájem, protože na jejich základě může lépe reagovat na potřeby včelařů a hlavně mít díky studii informace přímo od nich.

Pro snadnější hledání dotazníku stačí zadat adresu www.coloss.cz, která Vás přesměruje přímo na dotazník. Tento link můžete šířit mezi další včelaře, snažili jsme se maximálně zjednodušit přístup k dotazníku.

Ti z Vás, kteří nám chtějí aktivně nebo pasivně pomoci s šířením informací o studii, mohou využít materiály umístěné [zde](#). Najdete tam prezentaci, kterou můžete využít během včelařských schůzí a jiných setkání včelařů, dále pak bannery na webové stránky i vyhodnocení z minulých ročníků. PDF dotazníku je k dispozici [zde](#), můžete jej vytisknout a šířit mezi ostatní včelaře.

Takže závěrem – pojďme na to! Užitek z toho budeme mít všichni!

Jiří Danihlík, národní koordinátor projektu

 Monitoring úspěšnosti ZIMOVÁNÍ VČELSTEV 2015/2016

 Zapojte se do mezinárodní studie! Dotazník naleznete [ZDE](#)

monitoring.vcely@email.cz

www.mojevccely.eu – další informace o projektu a osobní stránky koordinátora

www.coloss.cz – link přímo na dotazník

Vzdělávání včelařů

Jak zvládat varroózu, aby nepůsobila rozsáhlé škody?

Tak to byl název přednášky Mgr. Jiřího Danihlíka, Ph.D. Ta se uskutečnila v neděli 6. 3. 2016 v Horní Suché (okr. Karviná).

Jsme malá obec, a tak nás potěšilo, že téma přilákalo včelaře i ze vzdálenějších míst našeho kraje.

Včelařů se sešlo 60. Připočteme-li další zájemce, včelařský potěr a jiné důležité rodinné příslušníky a přátele včelaření, pěkně jsme zaplnili místa k sezení našeho obecního Dělnického domu.

Z kladných ohlasů návštěvníků jsme usoudili, že výběr lektora i zaměření přednášky byla výborná volba.

Mgr. Jiřího Danihlíka jsme znali už z jiných vzdělávacích akcí a také z projektu COLOSS, o kterém také v rámci přednášky padlo slovo. Některé grafy a postřehy projektu Jiří do přednášky zařadil. Termín setkání jsme ladili už v loňském roce, protože trefit se do volna v Jiřího našlapaném rozvrhu dalo zabrat jemu i nám.

Celá přednáška byla postavena na propojení a komunikaci Jiřího a účastníků. Opírala se o odborné znalosti a praktické včelařské zkušenosti přednášejícího, doplněné o barvitě líčené ověřovacích pokusů, monitoringu, vedení záznamů.

Včelaře aktivně vtahoval vhodně kladenými otázkami do připomínek a diskuse. Nenásilně přinutil přemýšlet i zatvrzelé hlavy o našich metodách tlumení kleštíka. Na názorných grafech vypíchl chvíle, kdy s kleštíkem nejlépe zatočit, na co si dát pozor.

Obsah slova reinvaze nám názorně vysvětlil při popisu vývoje svých včelstev a kleštíků v nich, doplněném o časovou osu se znázorněnými zásahy. Z reakcí včelařů bylo zřejmé, že jich mnoho s touto variantou přenosu nepočítá, alespoň ne s tou, jež se opakuje.

Mnohé přinutil ke kritickému zamyšlení nad vedením včelstev i nad péčí o ně. Zdůraznil, že univerzální návod na tlumení kleštíka neexistuje, i když jej včelaři na přednáškách často očekávají.

Diskuse se protáhla a pokračovala již v užším kruhu i po oficiálním ukončení, za což Jiřímu (kromě provedení perfektní přednášky) děkujeme.

V následném přátelském tlachání jsme totiž také narazili i na používání KM v dlouhodobých odpařovačích. To zrovna v Colossu nedopadlo nejlépe. Laický postřeh některých z nás o problému udržení určité hranice kyseliny v odpařovači nás dovedl k praxi dolévání kyseliny v tří denních intervalech po dobu 9 – 12 dnů. Nám se zatím osvědčil. Možná, že zrovna dlouhodobé, jednorázové užití odpařovačů je důvod neveselého výsledku v dotazníku. Jiří nás potěšil tím, že se tímto problémem také zabývá a hodlá jej dále zkoumat.

Co jsme si odnesli? Dobrou náladu, bylo to fajn!

A teď vážně:

Přínosem jsou cenné rady a možnost srovnání našich postupů ve včelaření. Také dobrý pocit ze setkání s lidmi se stejnými zájmy.

Měli bychom se naučit pozorovat a hlavně monitorovat.

Monitorovat nejen spadlé kleštíky, ale využívat i přímý monitoring ze vzorku včel např. smyv aj.

Předpokládat kritická období, vyhodnocovat rizika. Aktuálně.

Zásahy v kalendáři nenalezneme.

Existují různé prostředky a metody zásahů. Chemické, zootechnické a další, které svou kombinací nabízejí spousty variant péče i ošetřování.

Můžeme čerpat z řady informací, protože máme možnost vzdělávání, informační technologie, které nemají hranice. Toho bychom měli využít.

za organizátory M. Pelikánová

Mgr. Jiří Danihlík v Horní Suché

Včelařský seminář v Poběžovicích

V neděli 6. března se v Poběžovicích (okr. Domažlice) konal přednáškový seminář pro včelaře. Protože jsem byl požádán, abych o celé akci podal informace, rád bych se prostřednictvím tohoto článku podělil o podrobnosti.

Akce byla sice formálně pořádána pod hlavičkou místní ZO, nicméně bylo veřejně deklarováno, že seminář je pořádán výhradně ve spolupráci s lektory PSNV. Důvodů, proč se celou akci nezaštitila pouze PSNV, je hned několik. Tím hlavním je, že pod hlavičkou místní ZO a ve spolupráci s OO Domažlice jsem měl větší možnost, jak oslovit místní včelaře. Je nutné si přiznat, že stále ještě existují místa, kde značka PSNV vyvolává u některých včelařů jistou dávku nevole. Vzhledem k dlouhodobé a cílené kampani ze strany některých členů ČSV se ani není čemu divit.

Celý seminář byl také testem toho, jakou akci (co do velikosti, zaměření, atd.) je možné uspořádat mimo hlavní a tradiční centra včelařského dění. Zde realita předčila má očekávání. Na akci se dostavilo přes 90 včelařů, což považuji za úspěch. Je jasné, že hlavním důvodem takového počtu účastníků byli přednášející, kteří jsou zárukou

kvality. Těmi byli Ing. Jaroslav Lstibůrek a Ing. Ivan Černý. Zde bych si dovolil oběma pánům ještě jednou veřejně poděkovat za to, že přijali mé pozvání a seminář svojí účastí podpořili! Obě přednášky byly podle mého názoru ukázkou profesionální práce, která rozhodně není běžná.

K samotným přednáškám si dovolím napsat pouze několik krátkých vět. Předně z toho důvodu, že smyslem tohoto článku není reprodukování informací, které byly na semináři prezentovány.

Pan Lstibůrek přednášel na téma medu. Toto téma jsem volil zcela záměrně v souvislosti s kauzou společnosti Včelpo. Med a jeho kvalita poslední měsíce rezonuje celým včelařským oborem, takže toto téma se přímo nabízelo. Dvě a půl hodiny trvající přednáška nabitá obrovským množstvím zásadních informací byla opravdu výborná. Pořadatel ani přednášející se samozřejmě nikdy nemůže zavděčit všem, takže musím upřímně přiznat, že mě tři včelaři poměrně drsně vytkli způsob přednášky a její obsah. Bohužel, ne každý je nadán tím, aby chápal informace, které jsou mu sdělovány. A s přihlédnutím k věku a názorům dotyčných pánů, mě jejich kritika nechává chladným. Sám za sebe prohlašuji, že stran daného tématu jde o naprosto ojedinělou záležitost, kterou doporučím každému včelaři.

Téma přednášky Ivana Černého je možné shrnout pod fádňí název včelí management a tlumení nákaz. Ovšem přednáška sama rozhodně fádňí nebyla. Dokonce byla natolik magická, že chvílemi doslova zvedala účastníky ze židlí. Ivan totiž svou přednášku prokládal praktickými ukázkami, což účastníky přímo nutilo k tomu, aby se přišli přesvědčit na vlastní oči, co to Ivan vlastně dělá. Jednou z takových ukázek bylo po předchozím vysvětlení principu flotace její praktické předvedení. Je až s podivem, kolik včelařů tuto záležitost vidělo prvně. Bylo opravdu úžasné sledovat, jak v souvislosti s precizně zpracovanými informacemi, které včelaři v průběhu přednášky získávali, nevěřícně kroutili hlavami, na čem že to vlastně stojí ten náš zdejší systém „léčení“ včel. Ivanovi bych chtěl zvlášť poděkovat ještě ze dvou dalších důvodů. Jednak se v průběhu přestávky ujmul mikroskopického koutku (v rámci přednášky demonstroval, jak zcela jednoduše vyrobit mikroskopický vzorek za účelem vyšetření nosematózy) a po oficiálním ukončení semináře přidal krátkou přednášku o organických kyselinách a jejich praktickém použití.

Tolik tedy shrnutí k obsahu semináře. Jak už jsem ale naznačil dříve, účel tohoto textu je jiný než čistě reportážní. Je jím bilancování a také určité zamyšlení. Každý, kdo někdy obdobnou akci pořádal, se jistě později zamýšlel nad tím, co příště udělat lépe. Osobně vnímám prostor pro zlepšení jako značný. Nicméně cílem nebylo uspořádat dokonalou akci. Primárním cílem bylo uspořádat akci s potenciálem kvalitního obsahu, který zasáhne a ovlivní jeho posluchače. To se, doufám, stalo! Jestli příště volit jiné schéma akce (například tak, aby přednášek a přednášejících bylo více), se mi teď nezdá podstatné. Zásadní je totiž ono „příště“. Pokud si totiž dnes položím otázku, jestli na stejném místě pořádat obdobnou akci, pak jedinou odpovědí je „nevím –

možná“. Zde je důležité poznamenat, že v místě konání akce včelařím, ale nežiji. Žiji v Plzni, a tak se logicky nabízí otázka, zda se nezaměřit na pořádání obdobné akce přímo zde. Zvláště, když právě z Plzně do Poběžovic dorazila tři plná auta včelařů. Navíc se začíná formovat tým lidí (zatím jsme 4), kteří mají ambici pořádat podobnou akci. Jenže vše má také svá negativa. To zásadní negativum vidím v tom, že pokud se podobná akce bude konat v Plzni, nebudu moci „informačně ovlivňovat“ své širší včelařské okolí. Rozhodně ne v takové míře, jak to lze udělat velkou akcí. To je samozřejmě škoda a musím pečlivě uvážit, jak se k tomuto problému postavit.

Jedním z možných scénářů budoucího vývoje, může být něco, čemu dnes říkám P-P-N. Jinak řečeno, lze uvažovat o variantě, kdy na západě Čech mimo hlavní včelařskou sezonu proběhnou tři obdobné akce. Podzimní Poběžovice, zimní Plzeň a jarní Nepomuk. Takový scénář by nutně vyžadoval vzájemnou komunikaci s pořadateli Nepomuku, aby nedocházelo k přetahování přednášejících a dublování témat. To samozřejmě není problém. Jsou zde ale dvě otázky, na které zatím neznám odpovědi. Je totiž otázkou, zda takový projekt není příliš ambiciózní? Zde se samozřejmě musí uvážit i ekonomické aspekty. Pro potřeby semináře v Poběžovicích se mi podařilo vyjednat v Hotelu Hubertus sál za naprosto minimální poplatek. Tím „poplatkem“ bylo pár sklenic mezi majiteli hotelu. Akce měla jistý ekonomický přínos i pro samotnou PSNV, protože se mi podařilo prodat poměrně slušné množství literatury, kterou PSNV vydává. Ale podaří se to i příště?

Druhá otázka, kterou si kladu, zní možná trochu zvláštně. Ptám se sám sebe, jestli si samotní včelaři vůbec zaslouží pořádání podobných akcí? Není sporu o těch včelařích, kteří na akci přijedou a jsou schopní si z ní něco odnést. Jenže to jsou ti, kteří mají zájem a jsou ochotni do svého vzdělávání investovat. Bohužel takové včelaře, kteří by určitou dávku včelařského vzdělání potřebovali nejvíce, na podobných akcích určitě nepotkáte...

P. Řehoř

Sál hotelu Hubertus byl plný včelařů i očekávání

Nezávislá flotační komise posuzuje úspěšnost Ivanových "(ne)plavců"

Přípravka LŠNV Želichov 2016

Po loňském úspěchu pilotního ročníku jsme se společně s mojí ženou Jitkou rozhodli uspořádat další Přípravku letní školy, tedy kurs především pro lidi, kteří si včelstva teprve plánují pořídit, ideálně pro ty, kteří mají na tuto sezónu již objednány oddělky. Pro nás lektory jako manžele – včelaře – učitele je to takový rodinný tmel, který si s účastníky vždy náležitě užíváme. Letos jsme poprvé vyučovali na farmě Želichov, kterou vlastní naši přátelé, a kde je naše druhá včelnice. Statek na samotě, provozovaný v biorežimu, zvířectvo od koňů přes chlupaté krávy Highlands až po indické běžce. A naše včelstva. K dispozici jsme měli nádhernou podkrovní učebnu s příslušenstvím a kuchyňkou, skýtající zázemí na celý víkend.

Na letošní běh se přihlásilo dvanáct účastníků s různou úrovní zkušeností se včelařením, v drtivé většině ale spadající do začátečníků. Informační smršť dala zabrat každému, ale jako učitelé víme, že méně je kolikrát více, takže jsme se soustředili na to nejdůležitější. Velkým pomocníkem nám byla nová učebnice včelařství vydaná PSNV, kterou všichni účastníci kurzu dostali jako studijní text. Bohatá fotografická a ilustrační výprava příručky velmi usnadnila probíranou problematiku a zvyšovala názornost spolu s velkými postery z kursu Včelař – farmář. Praktická část kursu musela být bohužel dosti podstatně omezena s ohledem na teplotu kolem pěti stupňů Celsia. Takže jsme pouze na chvíli otevřeli pár úlů a ukázali si příkrmení těstem. Prošli jsme si alespoň v praxi zásady výběru vhodného stanoviště a nezbytnost zdrojů pylu a vody v předjaří.

Velmi se hodil odkaz na web Svěprávný včelař s přehledně soustředěnými povinnostmi i důležitými kontakty, to účastníci velmi kvitovali s tím, že pokud se rozhodnou nevstoupit do ČSV, mají jistotu, že něco díky tomuto webu nezanedbají nebo neopomenou.

Tak snad máme mezi námi zase o pár poučených zodpovědných a nadšených včelařů více. S mnohými se uvidíme na letní škole, která je logickým pokračováním dalšího včelařského sebevzdělávání.

Mirek Hřebecký

Jitka Hřebecká s účastníky přípravky

Mirek Hřebecký s týmiž...

Ještě nemají včely: proto zatím uctívý odstup. Už brzy to bude na kontakt...

Poslední pražské setkání vzdalo hold včelí píli a apiterapii

12. března jsme se naposled sešli v rámci letošního cyklu Pražských včelařských setkávání. Tématem byly produkty včelí píle a jejich využití v apiterapii. 30. 3. 1844 se narodil [MUDr. Philipp Terč](#), rodák z Čech, průkopník moderní apiterapie a respektovaný lékař působivší ve Vídni a později v slovinském Mariboru.

Datum jeho narození vyhlásila Mezinárodní apiterapeutická unie za Mezinárodní den apiterapie. Proto bylo i poslední letošní pražské setkání poctou tomuto otci zakladateli.

S tím se pojí ještě jeden velice emotivní příběh. Čestným hostem tohoto setkání byl totiž pan Václav Terč. Jak již samo jméno napovídá, další z potomků tohoto slavného rodu, stále žijící v obci Prapořiště nedaleko Kdyně, kde se narodil i MUDr. Terč. Pan Terč rovněž pozdravil auditorium a velmi sympatickým povídáním přiblížil historii svého rodu, již se právě snaží nalézat, zkoumat a uvádět do souvislostí.

Protagonistou onoho sobotního dopoledne byl odborník věnující se využívání včelích produktů v humánní i veterinární medicíně MVDr. Zdeněk Klíma. Jeho apiterapeutické přednášky jsou vždy velice žádané a hojně navštěvované. I tentokrát byla téměř plná velká posluchárna dejvické elektrotechnické fakulty ČVUT. A nepřišli jenom včelaři.

Pořadatelé totiž oslovili i jiné skupiny možných zájemců, ekology, zdravotníky, zájemce o zdravý způsob života, rodiče i děti.

Přednášky dr. Klímy jsou vždy provázeny velkým očekáváním. A účastníci nebyli zklamáni ani tentokrát. V brilantním čtyřhodinovém výkladu detailně probral všechny produkty včelího snažení, důkladně popsal jejich složení, působení, klady i rizika. Nezůstalo jen u tradičních včelích produktů. Na přetřes přišla např. i témata t. zv. ovčelené vody, úlového vzduchu, specialit běžných v zemích na východ od nás, jako je např. podmor, výkaly zavíječe a d.

A k tomu přidal dr. Klíma tak trochu náhled do vlastní „kuchyně“ a odhalil řadu svých nesmírně cenných vychytávek, důležitých pro přípravu účinných preparátů. Má s nimi pochopitelně jakožto praktický veterinář bohaté zkušenosti. Tohle není u nás obvyklé, to se obzvláště cení a publikum jej v závěru po zásluze odměnilo dlouhým potleskem a už se těšilo, jak si doma vylepší svoji vlastní technologii výroby tinktur a mastiček...

Cenné bylo také, že byl dán prakticky neomezený prostor pro otázky a diskusi. A to pak i ty 4 hodiny utekly jako voda.

To ale nebylo vše: dr. Klíma vyhověl prosbám pražských včelařů a v souvislosti s nalezením nových ohnisek moru včelího plodu přidal ještě přednášku na téma mor a jak si počínat v pásmu, kde byl objeven. Nechybělo samozřejmě srovnání s praxí v zahraničí a exkurs do časů, kdy se s kolegy pokoušeli změnit pravidla a metodiku potlačování moru.

Rozpaky trochu vzbudilo, že ti, kvůli nimž byl vlastně tento přídavek zorganizován, nakonec většinou zůstali doma. Ale tak tomu většinou u nás, žel, bývá...

Poslední přednáška cyklu se ale velice povedla a z ohlasů účastníků je zjevné, že si z ní odnesli mnoho nového. A to je cenné.

K celému cyklu se ještě vrátíme v krátkém zamyšlení v příštím čísle Věstníku.

J. Matl

Sál plný očekávání. Těšil se i čestný host pan Václav Terč (v krajní řadě, s opřenou holí)

Z. Klíma ukazuje, co vše je obsaženo v medu...

V Nepomuku se uzavřelo seminářové jaro

Jarní seminář v Nepomuku již zapustil kořeny velice pevně a stal se tradicí. Ten letošní se konal na sv. Josefa, tedy 19. března. Sál hotelu U Zeleného stromu byl opět plný. Nejen návštěvníků, nýbrž i očekávání. Tématem semináře byla totiž stále aktuálnější včelí pastva a program sliboval vystoupení předních odborníků. Seminář opět uspořádala místní ZO ČSV společně s PSNV.

Vše začal úvodní přednáškou o včelí pastvě RNDr. Václav Švamberk, autor článků i publikací o včelí pastvě i o ekologických souvislostech. Provedl účastníky celým včelařským rokem a nabídkou pastvy v jednotlivých jeho částech. Ukázal na speciální druhy a doslova favority, jimž by se včelaři měli věnovat. Zdůraznil zejména rozmanitost pastvy, zvláště pylové. I na pylová zrna cizokrajných rostlin došlo... Vše doprovodil množstvím velice kvalitních fotografií.

Na obecný přehled pastvy navázal poté Michal Počuch brilantním výkladem o producentech medovice. Je to jeho klíčové téma, producenty medovice ve svém regionu v okolí Tišnova sleduje pravidelně a jejich výskyt mapuje již řadu let. Opět podal skvělý přehled jednotlivých producentů, jejich vývojových cyklů, nepřátel. I on vše doprovodil naprosto unikátními snímky ze své bohaté sbírky. Zaslouženou pozornost vzbudily i jeho rady, jak pracovat s melecitózou.

Protože český včelař miluje technologii, včelařské inženýrování a rotování, nabídl po obědě Ing. Jiří Přeslička svůj pohled na ošetřování včelstev během roku. Příznivci rotování byli asi trochu zklamáni, neboť autor se spíše na včely dívá, sleduje je a využívá svých bohatých zkušeností k vedení včelstev tak, aby byla co nejméně rušena. Důraz klade na včasné zakrmení a uspořádání zimního sezení včelstva. Je znám svými vychytávkami. Proto i na krmení má vypracovanou jednoduchou a fungující metodu. Na jaře včely pečlivě sleduje, aby věděl, kdy začít rozšiřovat. Zvláštní pozornost věnuje kontrole zásob a kladení matky.

Je rovněž významným a respektovaným chovatelem matek, takže není divu, že řeč se stočila i na selekci a vlastnosti, na něž je dobré selektovat či šlechtit.

Pokud by se laskavý čtenář ptal, zda došlo i na pověstný Přesličkův zvedák, pak samozřejmě ano, došlo. A vzbudil velkou pozornost a zájem. Takže i ti, kteří rádi zvedají a rotují, si nakonec přišli na své...

RNDr. Jakub Straka je entomolog pracující a přednášející na pražské Přírodovědecké fakultě UK. Účastní se intensivně tuzemských i zahraničních výzkumných projektů a je spoluautorem dnes již prakticky nesehnatelné publikace [Blanokřídlí České republiky](#). Nevěnuje se ani tak včele medonosné, nýbrž jiným druhům opylovatelů. Čmelákům, samotáčkám... Ve své vynikající přednášce nazvané *Kolik druhů včel u nás vlastně je?* zavedl posluchače do magického světa stovek druhů překrásných stvoření, která jsme mohli vidět na špičkových fotografiích. Dozvěděli jsme se, jak je to se samotáčkami,

jak sofistikované se jejich populace sledují, ale také jak je to těžké, protože tyto druhy jsou díky svému typu bytí osudově závislé na stabilitě jak obecných podmínek, tak snůšky, což jim jaksi současná, stále se měnící realita zajistit nemůže.

Poznali jsme rovněž, co je v současné době nejvíce ohrožuje a co by se s tím dalo dělat, pokud by se chtělo... Dr. Straka také velmi podrobně vysvětlil, co je podstatné pro jejich populační dynamiku. A nabídl srovnání, jak je to u nás, jak v ostatních státech a lokalitách Evropy. S tím souvisí i t. zv. červený seznam ohrožených druhů v současnosti a jak se i ten rychle mění. Bohužel, nikoli k lepšímu.

A ačkoli je to velice složité, i tak jsme se dozvěděli, jak se jednotlivé druhy odlišují, objevují, pojmenovávají. A co bylo asi pro mnohé velikým překvapením: poznali jsme t. zv. kryptické druhy. Nebo to, jak se chovají parazitické, t. zv. kukaččí včely. Skvělá přednáška a díky za ni!

Na přednášku dr. Straky pak navázala Ing. Hana Kříženecká. Její vystoupení je v podstatě komplementární k tématu dr. Straky (ostatně ve stejné sestavě záměrně vystoupili i na druhém z letošních PVS). H. Kříženecká již de facto desítky let mapuje včelí pastvu Praze a také to, jak s ní správcové věcí veřejných nakládají. Vše dokumentovala opět unikátními fotografiemi, které navíc uváděla do velice zajímavých a poučných souvislostí. Pokud byste měli zájem, navštivte její [Atlas opylovatelů na webu včelařů Prahy 6](#).

Na brněnské zářijové oslavě 150 let od první presentace medometu v rámci mezinárodní odborné konference Ing. Jaroslav Lstibůrek strhujícím způsobem přednášel o tom, jak můžeme např. vytáčením medu v medometu med poškodit. Svoji přednášku ještě zpřesnil, rozvedl, doplnil a nabídl účastníkům nepomuckého semináře. A bylo to skutečné finále povedeného dne. Opět se účastníci dozvěděli nesmírně cenné rady, jak med co nejméně poškodit a proč. Jak med degraduje, jak jej tedy co nejšetrněji získávat, zpracovávat, uchovávat. Jak co nejméně ublížit tomu nejcennějšímu, co med obsahuje. Např. enzymům, které jsou obzvláště citlivé. Strhující přednáška, po zásluze odměněná dlouhým aplausem.

Seminář byl i letos velice povedený a přínosný. Hodně vysoko si pro další pokračování laťku nastavil... Ale právě za to díky!

A ještě poděkování všem, kteří se jakkoli přičinili. Kromě všech přednášejících a diskutujících zejména pánům P. Texlovi a J. Turčovi, ale také kolegyním a kolegům, kteří bezproblémově fungovali v recepci a při registraci a pomohli s tím obrovským množstvím drobností, které nejsou vidět, ale bez nichž by to nebylo to pravé ořechové.

Poděkování patří samozřejmě také všem, kteří „sloužili“ u baterie mikroskopů, kde se každý mohl naučit, jak si připravit vzorek včel na vyšetření nosematózy a také si pak svůj vzorek sám otestovat a vyšetřit. Jasně: zvláštní dík patří také vstřícnému personálu hotelu.

J. Matl

Takhle to vypadalo v sále hotelu U Zeleného stromu na sv. Josefa ráno...

Uvítací a registrovací výbor byl stále v dobré náladě...

*Modelka A. Machová v prototypu supernové
německé superprodyšné kombinézy*

*Dr. Jakub Straka vysvětluje, jak změny prostředí fatálně likvidují
včely samotáčky a jak s tím těžko něco dělat...*

J. Lstibůrek: Nejlépe je v jednom kroku při získávání medu zvládnout vše potřebné: tedy i hrubou filtraci, vyčerení, odstranění nukleárních center a odvzdušnění...

Cestování včelařů

Zájezd na výstavu Apimell (Piacenza 2016)

Ve dnech 3. – 6. 3. 2016 se uskutečnil pro posluchače všech ročníků MVŠ v Hranicích tematický zájezd na prodejní výstavu včelařských potřeb [Apimell](#), která se koná každoročně v Italské Piacenze. Zájezd nebyl zaměřen jen na výstavu. Následující den proběhla návštěva u 3 včelařů.

Výstava v Piacenze znamená pro Italské včelaře zahájení sezony. Tato výstava je impulsem pro drobné včelaře k zahájení včelařských prací. Na výstavišti to bylo koneckonců vidět – vozil se vosk – odvážely se mezistěny, nakupovaly se hotové vydrátkované rámky – Ital ani nemusí uvažovat, jestli koupil správný rozměr, jelikož úly a rozměry jsou jednotné. Bylo také vidět, že mnoho včelařů nakupovalo plemenáče, které, jak jsem si je prohlédl, tak jsou lisovány z tvrzeného polystyrenu, s úpravami pro pohodu včel a pro dobrou práci včelaře. Inu italský včelař nemusí shánět styrodur a

vymýšlet doma. Rovněž bylo vidět nákup api těsta pro chov oddělků. Výstava nebyla jen prodejní, ale různí vystavovatelé, nejen italští, vystavovali, různé úlové váhy, které dokáží sledovat a zasílat data o počasí, a byla vidět i zabezpečovací zařízení proti zlodějům – asi je to celoevropský problém. Návštěvníci se mohli seznámit, jak s varroózou – nejen různé odpařovače, ale i vyvíječe furetto, sublimátory na kyselinu šťavelovou a podobné pomůcky, které na našem trhu k vidění nejsou.

Druhý den zájezdu jsme navštívili tři včelaře.

Prvním byl pan Lorenzo Baronio v Albarola di Vigolzone. Jeho farma byla zaměřena na bio provoz. Byl ze všech včelařů nejotevřenější a podělil se s námi nejen o zkušenosti, ale i o problémy, které jsou odvislé od změny klimatu, což je za poslední léta hodně znát. Velká horka a sucho způsobují zkrácení doby snůšek a vyšší obsah vody v medu. Na pomoc s vodou nám ukázal vysoušeč medu. Dále měl ve svém provozu zařazené míchadlo příměsí do medu – pyl, ovoce. Celé míchání probíhalo ve vakuu – podtlaku a rovněž dokázalo snižovat obsah vody v medu. Hlavním cílem tohoto zařízení bylo rozšíření sortimentu farmy.

Druhá naše návštěva se uskutečnila v areálu střední školy G. Pastoriho. Pan Davide Frugon, je president APAB – ASSOCIAZIONE PER L'APICOLTURA BRESCIA – Sdružení pro včelařství [Brescia](#). Jednalo se o mladého včelaře, který obhospodařoval cca 60 včelstev. Rovněž nám povykládal o asociaci, která sdružuje včelaře z okolí Brescie. Byli jsme se kouknout na včelnici, která byla umístěna v tuto dobu (počátek března) pod nádherně rozkvetlými meruňkami.

Třetí provoz byl nedaleko Trevisa, ve vesnici Volpago del Montello. Jednalo se o největší včelařský provoz zaměřený nejen na včelaření a med. Zabývali se totiž také výrobou úlů, rámků, zpracovávali vosk od včelařů na mezistěny. Majitel farmy [Apicoltura Marcon](#) pan Bruno Marcon nás nejprve uvítal ve školícím centru. Firma se intenzivně věnuje potlačování varroózy. Na včelnici, která je součástí sídla farmy jsme viděli mimo jiné i otáčecí úl. Úplnou novinkou v boji proti varroóze, s níž jsme se mohli setkat, je vyhřívaný plást. Jde o folii s topnou spirálou, na kterou je nanesena z každé strany mezistěna a osazena do rámků. Po vystavění jsou tyto rámky v plodišti, ve kterých včely odchovávají plod, 4x za sezonu se zapne ohřev. Na stanovištích mimo dosah el. přípojky postačí sluneční kolektory. Na této farmě – cca 1500 včelstev – bylo toho k vidění poměrně hodně, neboť se zde vyráběly úly, lité mezistěny a byl zde vidět pravděpodobně jediný automat na sbíjení a vrtání rámků – funkční prototyp, kde se doplňovaly zásobníky s laťkami a odebíraly hotové rámky.

Společné všem navštíveným provozům při tlumení varroózy bylo používání kyseliny šťavelové. I když Italové mají poměrně mnoho prostředků, včetně odparných pásků s amitrazem, tak hlavním prostředkem je KŠ. Léčení spočívá v tom, že matka je na jednom plástu, který je vložen do izolátoru. Po vyběhnutí veškerého zavičkovaného plodu je matka vypuštěna, plást s plodem matkou zakladeným v izolátoru odstraněn a

je provedena sublimace KŠ. Veškeré nové včely se líhnou do přeléčeného prostředí. Po výměně generace včel, je po diagnostice (v případě pozitivního nálezu v době, kdy již není ve včelstvu plod) KŠ opakována. Dle názoru včelařů na všech provozech se jedná o velice účinnou metodu.

Názory účastníků tak, jak mi je poslali:

- **Názor první**

Dobrý den,

obecně mě v Itálii zaujalo ošetřování proti varroóze, zejména šťavelkou, klíckování matky, resp. plodová pauza před zakrmením a aplikace šťavelky, relativně brzká výměna matek po 2 letech, použití odvlhčovačů medu.

U prvního včelaře mě zaujaly úvahy nad měnícími se snůškovými poměry, onemocnění kaštanovníků, hybrid slunečnice, jež netvoří nektar, regulace kočování do hor tak, aby byly garantovány zdroje snůšky. Dále pak portfolio medů s pylem či ovocnou složkou – borůvkami.

U druhého včelaře v místním vzdělávacím centru jsem ocenil schopnost menší komunity provozovat vzdělávací centrum a skloubit provoz chovu dobytka, produkce vína, chovu včel a vzdělávacího zařízení s laboratořemi.

U třetího včelaře byl vidět inovativní přístup, kočovací jednotky postavené na „podvozku“ kontejneru, tlumení varroózy aplikací otáčecího plodiště či poslední šlágr – vyhřívané mezistěny, automat na sestavování rámků. Snaha chránit rentabilitu oboru nepodstřelováním cen a nedodávat do řetězců v případě nižších výkupních cen.

Díky za příležitost, zájezd to byl povedený, překladatelka špičková.

Luboš Böhm

- **Názor druhý**

Postřehy z výstavy Itálie 2016 APIMELL

Zajímavé věci na výstavě. Jednotná míra rámků, lehká manipulace s nástavky. Účelné skládání úlů na oddělky. Nákup zvláštních medů, které u nás nejsou.

Postřehy od včelařů. Odvíčkovací vana se ždímačkou, krásné vybudované provozy. Vše v nerez. Získávání vosku pouze z víček, ostatní vosk se nepoužívá kvůli nemocem. Stroj na děláni rámků, zatím jediný, který kde byl.

Organizace zájezdu na dobré úrovni a spokojenost účastníků. Poděkování p. Hyklovi, že si dal tu práci a vše zorganizoval.

Budeme se těšit na další akci.

S pozdravem Bučánková Marie

- **Názor třetí**

Ve smyslu Vašeho dotazu hodnotíme zájezd velmi pozitivně. Očekávali jsme „jiný kraj, jiný mrav“, ale skutečnost předčila očekávání. Abychom byli konkrétní. Boj s varroózou – u nás jen chemie. Stále jsme pod mediálním tlakem, jak je chemie škodlivá. Spousta mých známých (včelařů) odmítá léčení. Aby se něco takového nemohlo stát, výbor naší ZO nechal odhlasovat komisionelní léčení. Ptám se, jak to, že Italové mohou říci, že kdo chce, může využít v boji proti varroóze výsledky výzkumu – termoterapie! Proč neuznáváme výsledky výzkumu u nás? (Byli jsme si poslechnout v Bratislavě přednášku o hypertermii.) Na Slovensku v Rakousku a ve Švýcarsku je alternativní ošetření proti varroóze možné.

Dále nás zaujala šíře bílkovinných krmiv jak s přídavkem vitamínů, tak s přídavkem probiotik.

Zaujala nás i komplexní nabídka včelařských potřeb/pomůcek.

Kladně hodnotíme technické zázemí velkovčelařů. Za zvláštní pozornost stojí stroj – robot na stloukání a vyvrtávání rámků. Vše, co vede k vyšší efektivitě, je správné. Já bych to doplnil ještě o vydrátkování.

Celkově jsme byli se zájezdem spokojeni a bude-li to možné, rádi se zase zúčastníme. Ještě jednou díky.

*S pozdravem Jarmila Marková a Pavel Drozd
zpracoval R. Hykl*

Včelařský zájezd do Polska

PSNV v rámci kursu Včelař – Farmář pořádá ve dnech 26. 4. – 1. 5. 2016 odborný včelařský zájezd do Polska. V ČR navštívíme farmu Jana Kolomého ve Starém Městě u Bruntálu. V Polsku potom firmu Lysoň, zpracovatele medu firmu Sadecki Bartnik, velkou včelí farmu Tkazcuk a velkochovatele matek prof. Wildeho. Ve středním Polsku bude také půldenní zastávka v lokalitě chovu včel v brtích. Nabízíme několik volných míst. Zájemci se mohou přihlásit v kanceláři PSNV na mailu: reditel@psnv.cz. Podrobný program naleznete [zde](#).

Techagro je za dveřmi a bude opět se stánkem PSNV

V Brně se uskuteční ve dnech 3. – 7. 4. mezinárodní veletrh Techagro. PSNV-CZ zde bude mít opět expozici v [pavilonu C](#) v 1. patře.

[Zde](#) najdete Výběr z doprovodného programu pro včelaře.

A po Techagru do Kroměříže

8. – 10. 4. se v Kroměříži uskuteční na výstavišti Floria výstava myslivosti, rybářství a včelařství. I zde najdete stánek PSNV-CZ.

Podrobnosti o výstavě najdete [zde](#).

Důležité: pro obě výstavy stále hledáme dobrovolníky pro pomoc na stánku. Neváhejte, využijte šance potkat se navzájem, seznámit se, potkat se s členy vedení PSNV. A ještě můžete přidat ruku k dílu. Zájemci, prosíme, hlase se přímo řediteli kanceláře PSNV Ing. P. Texlovi na e-mail reditel@psnv.cz (omluva: v minulém čísle jsme uvedli špatnou e-mailovou adresu... Pardon...). Ubytování zajistíme.

redakce

Varia čili různé

Strom roku

Pro ty, kteří sledují příběhy stromů, máme informaci, že začal jubilejní 15. ročník ankety *Strom roku*. Podrobnosti najdete na [této adrese](#).

Takže můžete přihlásit „svůj strom“, a to do 30. dubna 2016.

redakce (za tip děkujeme J. Ikavcovi)

Obchodní nabídky

Pozorovací prosklený úl Langstroth 2/3

V minulém roce se v předstihu před podzimním Zbýšovským seminářem v e-Věstníku 13/2015 (ze dne 8. 9. 2015) organizovala výroba prosklených pozorovacích úlů, jejichž fotografie naleznete [zde](#).

Jelikož se dle našich zkušeností ozývají zájemci až po uzavěrce objednávek anebo dodatečně, až je série vyrobena a úly se již předávají, rozhodli jsme se jako obvykle pro zadání výroby několika kusů navíc. Nabízíme ještě poslední 2 ks – Langstroth 2/3. Ale protože obsahuje dvě skleněné tabule, nelze je běžnou přepravní službou zaslat. Vzhledem k nadcházející události TECHAGRO je možné (pouze ale po předchozí domluvě) předání na stánku PSNV, kde budeme pomáhat při přípravě stánku a máme je tak možnost sem doručit. Cena je 2900,- Kč vč. DPH.

V případě zájmu prosím pište na lukas.matela@nastavky.cz.

Lukáš Matela

Budoucnost patří aluminu – ve včelařině má ale zatím lepší vyhlídky plast

Stále větší oblibu si získává úlový systém Langstroth a zejména jeho výšková modifikace 2/3 – tedy 167 mm nástavek a 159 mm vysoký rámeček. Ruku v ruce s tím dochází k rozšiřování nabídek výrobců a dodavatelů včelařských potřeb právě pro tento úlový systém. Zajímavou novinkou pro rok 2016 jsou celoplastové rámky Langstroth 2/3 od českého výrobce [Pokorný Dačice](#). Jaká je to ale novinka, když celoplastové rámky již několik let lze na trhu snadno zakoupit?

Malá buňka

Hned na několika akcích PSNV i MSVV se v posledních několika letech hovořilo o malých buňkách, jako o jednom z nadějných příspěvků k odolnosti včelstev vůči varroóze a také k návratu k přirozenější velikosti buněk. Zatímco v minulosti (100 let a více) bylo trendem „zvětšování“ (velký králík, velké krávy, velké buňky), dnes se opět poohlídíme zpět po původní velikosti buněk. Jelikož ale včely desítky let chováme na velkých buňkách (zpravidla 5,3 – 5,4 mm), nedaří se jim vždy dobře stavba na mezistěnách s menšími buňkami hned. Podle řady pramenů (zejména těch zahraničních) a také podle [našich zkušeností](#), dochází k dobré stavbě na menších buňkách až po obměně více generací včel.

Nové rámký budou mít tedy buňky o velikosti 5,1 mm, což je jakási „zlatá“ střední cesta mezi dvěma extrémy: 4,9 mm a 5,4 mm.

Menší rozteč plástů

Americký výrobce celoplastových rámků s malou buňkou – 4,9 mm – ale bohužel zachoval u rámků „standardní“ rozteč plástů 35 mm, což proporčně příliš nevyhovuje. Literatura uvádí, že buňkám 4,9 mm odpovídá meziplástová rozteč 32 – 33 mm a u buněk 5,1 mm je to 33 – 34 mm. Právě český výrobce se rozhodl jít s ohledem na řadu světových poznatků i cestou menší rozteče, která menším buňkám lépe odpovídá.

Počet buněk v nástavcích

Výsledkem je pak to, že ve standardních desetirámkových nástavkách můžete mít 11 plástů v rámcích s menší roztečí a menšími buňkami, což odpovídá cca 64,5 tis. buňkám. V osmi rámkových nástavkách (také známých jako „úly pro ženy“ – ale i dorost a seniory) pak lze umístit 9 rámků, což odpovídá 52,7 tis. buňkám.

Jen pro srovnání: u dnes většinou používaných buněk 5,4 mm je při rozteči 35 – 37 mm v desetirámkovém nástavku max. 52,3 tis. buněk (tedy totéž množství co u nástavku pro ženy s rámký s menšími buňkami).

Madlo na rámký

V případě celoplastových rámků se často hovoří o výhodě velmi nízkých horních a spodních louček a o prakticky „kontinuálním díle“ bez mezer. Nevýhodou je ale to, že rámeček s velmi nízkou horní loučkou plný medu nelze uchopit jednou rukou za horní loučku tak, abyste neporušili několik buněk s medem. Ten pak stéká a manipulace se tak ztěžuje.

Nové plastové rámký jsou vybaveny standardně tak, že je lze pomocí madla snadno uchopit jednou rukou.

Shrme-li to, nejedná se tedy o žádnou převratnou novinku, ale nový typ rámků:

- s menšími buňkami (přirozenější velikost)
- s menší roztečí odpovídající menším buňkám (vejde se o 1 rámeček více do nástavku)
- s možností manipulace s rámký pomocí madla

Plast – ano či ne

Na závěr jedna principiální otázka: je vůbec plast slučitelný se včelařením? Stále se setkáváme se zarytými odpůrci plastů. Stejně tak se ale setkáváme se zarytými odpůrci používání voskových mezistěn. Dokonce existují i včelaři, kteří se shlédli v nerozebiratelném díle a včelaření v klátech či košnicích. Názorových proudů je dnes hodně a dovedou-li se respektovat a tolerovat, je to dobře. Jen začátečník je z protichůdných informací velmi často zmaten. Chybně interpretovaná informace, že na plastových mezistěnách se včely hůře dorozumívají, býval důležitý protiargument, stejně tak jako ničím nepodložená dezinformace, že z používaných plastů unikají nejružnější „svinstva“ do medu.

Jak to tedy s plastovými mezistěnami či rámký je? Osobně za argumenty pro používání plastů považuji tyto:

- vosk je stále dražší, jde o nedostatkové zboží a s obrovským nástupem nových, začínajících včelařů se situace spíše ještě zkomplikuje
- recyklace vosku na mezistěny, opravy a údržba dřevěných rámků je poměrně časově náročná, takže i přes o něco vyšší pořizovací náklady na plastové mezistěny (celoplastové rámký) se investice brzy vrátí
- ve větších zpracovnách vosku obdržíte mezistěny od „anonymních“ včelařů a rozhodně nemáte kvalitu vosku pod svou kontrolou (riziko přídavku parafinu, riziko kontaminace nadužívanými pesticidy)
- naopak plastové mezistěny vám umožní mít uzavřený koloběh vosku, a to i bez drahého vybavení, jako je lis či válce na mezistěny

Za hlavní nevýhodu plastů považuji problém, co s nimi, když doslouží, ale to se týká rámků stejně jako veškerého plastového odpadu a obalového materiálu, který lidstvo používá.

Článek pouze upozorňuje na novou možnost, kterou mohou snadno již brzy vyzkoušet všichni, kteří se rozhodli pro úlový systém Langstroth ve výškové modifikaci 2/3. A je samozřejmě na každém, jakou cestou se vydá.

Nové plastové rámký bude možné shlédnout na blížící se výstavě TECHAGRO, jak na stánku výrobce, tak i na stánku PSNV-CZ, která vlastně před 16 lety za účelem propagace úlového systému Langstroth vznikla.

Lukáš Matela – lukas.matela@nastavky.cz